

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра «Геодезії та землеустрою»

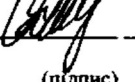
Робоча програма (силабус) освітнього компонента

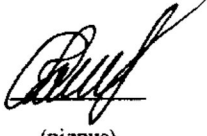
ВБ 1. Екологічна та природно-заповідна мережі
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: Геодезія та землеустрій
(назва)

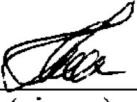
за спеціальністю: 193 «Геодезія та землеустрій»
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: Ю.Л. Скляр, к.б.н., доцент, завідувач кафедри геодезії та землеустрою
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Геодезії та землеустрою</u>	протокол від 16 червня 2021 р. № 12	
	Завідувач кафедри	<u></u> Ю.Л. Скляр (підпис) (прізвище, ініціали)

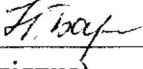
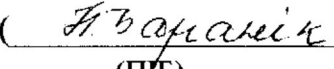
Погоджено:

Гарант освітньої програми Н.О. Капінос
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма О.В. Роговенко
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Капінос Н.О.
(ПІБ)

Канівець О.М.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації ()
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 17. 08 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Екологічна та природно-заповідна мережі			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра «Геодезії та землеустрою»			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОП - Геодезія та землеустрій Спеціальність – 193 «Геодезія та землеустрій»			
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом V семестру			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити (90 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна / заочна форма навчання			Самостійна робота Денна / заочна форма навчання
		Лекційні	Практичні (семінарські)	Лабораторні	
	V семестр	16 / 8	14 / 6	-	60 / 76
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Скляр Юрій Леонідович			
11.1	Контактна інформація	К.б.н., доцент кафедри геодезії та землеустрою, кабінет 229 е Ел. адреса: sul_bio@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна вивчає основні питання, які необхідні для організації робіт щодо створення екологічної мережі та розбудови й ефективного функціонування мережі об'єктів природно-заповідного фонду України, проектування землекористування на цих територіях.			
13.	Мета освітнього компонента	Мета полягає в набутті теоретичних знань та практичних навичок щодо формування екологічної мережі України та організації, планування й здійснення природоохоронної діяльності в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Основи екології, ГІС та база даних, Охорона природи та ландшафтознавство. 2. Освітній компонент є основою для: Агрорландшафтна організація			

		території, Державний контроль за використанням і охороною земель, Землевпорядна експертиза.
15.	Політика академічної доброчесності	При виконанні практичних робіт, написанні модульних, атестаційних, залікових та екзаменаційних робіт студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. При виявленні фактів списування або академічної не доброчесності робота виконана студентом не зараховується.
16.	Платформа дистанційного навчання MOODLE	Осінній семестр: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4122

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹				Як оцінюється РНД
	ПРН ₁ використовувати усно і письмово технічну українську мову та вміти спілкуватися іноземною мовою (англійською) у колі фахівців з геодезії та землеустрою	ПРН ₃ знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні	ПРН ₇ використовувати методи і технології землепорядного проектування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімків та ведення державного земельного кадастру	ПРН ₁₁ - володіти методами землепорядного проектування, територіального і господарського землеустрою, планування використання та охорони земель з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтного, природоохоронного характеру та інших чинників	
ДРН 1. Знати теоретико-методологічні та правові засади формування екомережі та розвитку природно-заповідної справи в Україні.	X	X			Практична робота 1. Проведення модульного контролю та атестаційного контролю
ДРН 2. Знати класифікацію об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування, обґрунтувати необхідність створення заповідного об'єкта та віднесення його до певної категорії, вести державний кадастр заповідних об'єктів.		X	X	X	Практична робота 2. Практична робота 3. Практична робота 4. Реферати. Атестація. Модульний контроль.
ДРН 3. Розуміти сучасний стан екомережі України, підходи до її формування, чинники негативного впливу на розбудову екомережі. Вміти проектувати землекористування складових екомережі в межах	X	X	X	X	Практична робота 5. Реферати Модульний контроль.

територіальних громад.					
ДРН 4. Розуміти принципи міжнародного співробітництва у галузі збереження природно-заповідних територій та інших цінних природних об'єктів.	X	X			Реферати. Проведення модульного контролю.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. <i>Денна / Заочна форма навчання</i>			Рекомендована література ²
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з/семін. з	Лаб. з.	
Тема 1. Теоретико-методологічні засади формування екомережі та розвитку природно-заповідної справи в Україні. 1. Ідеологія та методологія формування екомережі. 2. Моральне ставлення до природи – вимога сьогодення. 3. Зміст та визначення заповідної справи. 4. Об'єкти заповідної справи.	2			7/9 1,2,3,7, 12, 16, 21, 22, 31
Тема 2. Правові засади розвитку природно-заповідної справи в Україні. 1. Чинні законодавчі та нормативні документи державного та місцевого рівня, їх сутність, базові принципи. 2. Правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 3. Екологічні основи формування та функціонування системи природно-заповідного фонду.	2/2	2		7/9 1,2,3, 5, 8, 9, 10, 16, 17, 20-31
Тема 3. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування. (1 частина) 1. Природно-заповідний фонд: класифікація, форми власності, управління. 2. Природні заповідники. 3. Біосферні заповідники. 4. Національні природні парки. 5. Регіональні ландшафтні парки. 6. Заказники.	2/1	2/1		7/9 1,2,3,4, 6, 8, 9, 16, 17, 18, 32, 33, 34

Тема 3. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування. (2 частина) 1. Пам'ятки природи. 2. Заповідні урочища 3. Ботанічні сади. 4. Дендрологічні парки. 5. Зоологічні парки. 6. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.	2/1	2/1		7/9	1,2,3,4, 6, 8, 9, 16, 17, 18, 32, 35
Тема 4. Створення об'єктів природно-заповідного фонду та ведення кадастру цих територій. 1. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 2. Підготовка і подання клопотань. Порядок розгляду клопотань та прийняття рішень. 3. Проекти створення об'єктів природно-заповідного фонду. 4. Державний кадастр територій природно-заповідного фонду.	2/2	4/2		8/10	1,2,3, 16, 17, 19, 23- 29
Тема 5. Сучасний стан екомережі України та підходи до її формування. 1. Законодавча база та сучасний стан екомережі України. 2. Підходи до формування екомережі України. 3. Чинники негативного впливу на формування екомережі.	2			8/10	1, 7, 11, 12, 13, 14,16, 17, 21- 31
Тема 6. Проектування землекористування складових екомережі в межах територіальних громад. 1. Нормативні вимоги до проектування землекористування складових екомережі. 2. Основні етапи та стадії проектування.	2/2	4/2		8/10	1, 7, 12, 13, 16, 17, 21, 31
Тема 7. Міжнародне співробітництво та досвід у галузі збереження природно-заповідних територій та інших цінних природних об'єктів. 1. Міжнародне співробітництво в галузі охорони і використання територій з особливим статусом охорони. 2. Поняття про Європейську екологічну мережу. 3. Мережа Natura 2000 та її аналог в Україні.	2			8/10	1,2, 3, 14, 16, 17, 21, 22
Всього за семестр	16/8	14/6		60/76	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин денна/заочна	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин денна/заочна
ДРН 1. Знати теоретико-методологічні та правові засади формування	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та	6/2	- опрацювання незнаних (нових) термінів, - опрацювання додаткового	14/18

екомережі та розвитку природно-заповідної справи в Україні.	практичних робіт		матеріалу за відповідними темами	
ДРН 2. Знати класифікацію об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування, обґрунтувати необхідність створення заповідного об'єкта та віднесення його до певної категорії, вести державний кадастр заповідних об'єктів.	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій, практичних робіт та навчальних екскурсій на об'єкти ПЗФ	14/8	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та підготовка до захисту практичних робіт, - написання рефератів та/або тез доповідей.	22/28
ДРН 3. Розуміти сучасний стан екомережі України, підходи до її формування, чинники негативного впливу на розбудову екомережі. Вміти проектувати землекористування складових екомережі в межах територіальних громад.	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій, розрахункових та графічних практичних робіт	8/4	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та підготовка до захисту практичних робіт, - написання рефератів та/або тез доповідей.	16/20
ДРН 4. Розуміти принципи міжнародного співробітництва у галузі збереження природно-заповідних територій та інших цінних природних об'єктів.	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій	2/0	- опрацювання додаткового матеріалу за темою, - написання рефератів та/або тез доповідей.	8/10
Всього годин		30/14		60/76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практична робота 1. Розгляд загальних положень Закону України «Про природно-заповідний фонд України».	7 бали /7%	До 2 тижня
2.	Практична робота 2. Вивчення режимів, структури, статусу й завдань територій та об'єктів ПЗФ різних категорій.	10 бали /10%	До 5 тижня
3.	Практична робота 3. Проектування та створення об'єктів природно-заповідного фонду.	8 бали /8%	До 7 тижня
4.	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 7 тижня
5.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 8 тижня
6.	Практична робота 4. Ознайомлення з порядком ведення державного кадастру об'єктів ПЗФ.	10 бали /10%	До 10 тижня
7.	Практична робота 5. Проектування землекористування складових екомережі в межах територіальних громад (району).	10 бали /10%	До 14 тижня
8.	Оцінювання рефератів	15 балів /15%	До 14 тижня
9.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 15 тижня
10.	Залік		15-й тиждень

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Осінній семестр				
Практична робота 1. Розгляд загальних положень Закону України «Про природно-заповідний фонд України».	0-2 балів	3-4 бали	5 балів	6-7 балів
	Практична робота не виконана, або виконана невірно	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 2. Вивчення режимів, структури, статусу й завдань територій та об'єктів ПЗФ різних категорій.	0-2 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана невірно	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 3. Проектування та створення об'єктів природно-заповідного фонду.	0-2 балів	3-4 бали	5-6 балів	7-8 балів
	Практична робота не виконана, або виконана невірно	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі

Атестація (тест множинного вибору)	0-3 балів	4-7 балів	8-13 балів	14-15 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-3 балів	4-8 балів	9-13 балів	14-15 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практична робота 4. Ознайомлення з порядком ведення державного кадастру об'єктів ПЗФ.	0-2 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана невірно	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 5. Проектування землекористування складових екомережі в межах територіальних громад (району).	0-2 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана невірно	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Оцінювання рефератів	0-3 балів	4-8 балів	9-13 балів	14-15 балів
	Робота не виконана або виконана не вірно. Перевірку на плагіат не пройдено	Робота виконана зі значними змістовними помилками та оформлена неналежним чином	Тема розкрита майже повністю з невеликими неточностями, або зі значною кількістю граматичних помилок	Тема розкрита повно і правильно, робота оформлена належним чином
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-2 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Усні відповіді на окремі питання під час проведення лекцій, практичних робіт та навчальних екскурсій	Протягом всього семестру
3	Аналіз текстів за темами курсу опрацьованих студентом самостійно	Протягом всього семестру
4	Захист практичних робіт	Після здачі роботи
5	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами.	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

1. Закон України про природно-заповідний фонд України. – Відомості Верховної Ради України, № 34, 25.08.1992. – с. 130 – 1155.
2. Давиденко, В. М. Заповідна справа [Текст] : навч. посіб. для студ. екол., біол., природн., лісінв., агрон., зооінж. фак. вищих навч. закл. III, IV рівнів акред. / В. М. Давиденко – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2001. – 140 с.
3. Заповідна справа в Україні [Текст] : Навч. посібник / За заг. ред. М.Д. Гродзинського, М.П. Стеценка. – К.: Географіка, 2003. – 306 с. – ISBN 966-95365-6-1
4. Стойко С, Гадач Е., Шимон Т., Михалик С. Заповідні екосистеми Карпат. - Львів: Світ, 1991.-248 с.
5. Зелена книга України /під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с. + 48 кольор. с.
6. Природно-заповідний фонд Сумської області: Атлас-довідник / [уклад.: Р.В. Бойченко, В.В. Вертель, О.Ю. Карлюкова та ін.]. – 2-е вид., випр. та допов. – К.: ТОВ «Українська Картографічна Група», 2019. – 96 с.
7. Організація землекористування структурних елементів екомережі України на місцевому рівні / Монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Л.А. Гунько, Ю.В. Лобунько/ Київ :ДП «Компринт», 2016. – 163 с.
8. Андриенко Т.Л., Плюта П.Г., Прядко Е.И., Каркуциев Г.Н. Социально-экологическая значимость природно-заповедных территорий Украины. - К.: Наукова думка, 1991. - 156 с.
9. Червона книга України. Тваринний світ/ за ред. І.А. Акімова — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 600 с.
10. Червона книга України. Рослинний світ/ за ред. Я.П. Дідуха — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 900 с.
11. Скляр Ю.Л. Проблеми і перспективи розбудови екологічної мережі України / Сталій людський розвиток місцевих громад: Наукові праці ВНЗ-партнерів Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» [укладачі: М.А. Лепський, І.В. Дударева]; за заг. ред. М.А. Лепського. – Київ, 2015. – С. 267 – 272.
12. Розбудова екомережі України (наук. ред. Ю.Р.Шеляг-Сосонко). -К., 1999. – 127 с.
13. Концепція збереження біологічного різноманіття України. - К., 1998. – 16 с.
14. Всеєвропейська Стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. The Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy. (Підготовлена Радою Європи у співпраці з Європейським Центром Збереження Природи. Представлена Радою Європи на конференції Міністрів «Довкілля для Європи» у Софії 23-25 жовтня 1995 р.) - К., 1998.– 52 с.
15. Перспективная сеть заповедных объектов Украины (под общ. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко). - К., Наукова думка, 1987. – 292 с.

6.2 Методичне забезпечення

16. Екологічна та природно-заповідна мережі. Курс лекцій для студентів – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2021. – 81 с.
17. Екологічна та природно-заповідна мережі. Методичні вказівки для проведення практичних занять. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2021. – 66 с.
18. Третяк А.М. Методичні рекомендації «Особливості землеустрою національних природних парків». - Чернівці: Чернівецький філіал Інституту землеустрою УААН, 1994. – 90 с.
19. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів створення природних територій та об'єктів природно-заповідного фонду України / Наказ Мінприроди України від 21.08.2018, № 306 [Електронний ресурс] режим доступу - https://menr.gov.ua/files/images/news/22082018/nakaz_306.pdf

6.3 Інші джерела

20. Закон України «Про Державний земельний кадастр» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
21. Закон України «Про екологічну мережу України» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>
22. Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 – 2015 роки» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1989-14#Text>
23. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» – [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
24. Закон України «Про рослинний світ» [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>
25. Закон України «Про тваринний світ» [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>
26. Закон України «Про Червону книгу України» [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>
27. Водний кодекс України. [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text>
28. Земельний кодекс України. [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
29. Лісовий кодекс України. [Електронний ресурс] режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
30. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру». від 17 жовтня 2012 р. № 1051 [Електронний ресурс] режим доступу - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-п?find=1&text=додаток#w1_1
31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі» від 16 грудня 2015 р. № 1196 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1196-2015-п#n8>
32. Леоненко В.Б., Попович С.Ю., Клестов М.Л., Осипова М.О., Бардіна І.М.. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник. - К., 1999. - 239 с
33. Кукурудза М. Менеджмент національних парків. - Львів: видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. - 124 с.
34. Заповідники і національні природні парки України. - К.: Вища школа, 1999.-231 с
35. Екологічні проблеми пониззя Дунаю, біорізноманіття та біоресурси озерно-болотного ландшафту дельти (за ред. Харченко Т.А.). -К.: Інтерекоцентр, 1998. – 92 с.